

70-vuotias Jokioisten virkailijakerho

Monipuolista toimintaa – muutakin kuin pitkiä saunailtoja

Veikko Kankare

Sosiaalinen tilaus virkailijakerhon perustamiselle 1930-luvun Jokioisissa

1930-luvun Jokioinen oli kartano-, teollisuus-, maatalousoppilaitos- ja tutkimuslaitospitäjä. Valtion omistamalla Jokioisten Kartanoilla oli suurten peltopintalojen ja monien sivutilojen lisäksi suuret metsäalueet ja oma vientisaha. Teollisuutta täällä edustivat rautatuotteita, erityisesti nauvoja valmistava Oy Ferraria Ab ja siirappeja valmistava Jokioisten Tärkkelys ja Siirappi Oy. Kun valtio omisti runsaasti maata, tänne sijoittui luontevasti maataloutta lähellä olevia tutkimus- ja oppilaitoksia, joihin kuuluivat Maatalouden tutkimuskeskuksen Kasvinjalostuslaitos ja Valtion maitotalouskoelaitos meijereineen sekä Valtion maitotalousopisto, Pienviljelijäkoulu ja Kartanon yhteydessä toimiva Karjanhoitokoulu. Myös Työteho-seuran sijaintipaikka 1930-luvulla oli Jokioinen.

Jokioinen oli maalaiskunta, jossa työskenteli poikkeuksellisen paljon virkamiehiä ja toimihenkilöitä. He olivat tulleet eri puolilta Suomea ja osa Ruotsistaikin, eivätkä he todennäköisesti samaistuneet kovin hyvin perusjokioislaisiin. Kulkuyhteyksiltään Jokioinen oli tähän päivään verrattuna varsin eristetty paikka, joten tänne oli luotava mahdollisimman miellyttävät elämisen puitteet. Oli luonnollista perustaa kerho tai klubi edistämään keskinäistä vuorovaikutusta ja viihtyvyyttä. Epävirallisesti oli toimittu jo ennen kerhon rekisteröintiä ns. ”esihistoriallisella kaudella”. Tältä ajalta on peräisin ikuisesti kiertävä urheilukilpailujen kiertopalkinto, haarikkatuoppi, jossa on ensimmäinen merkintä hiihtokilpailujen voittajasta 4.3.1932, jolloin palkinnon sai vuodeksi haltuunsa Ferrarian joukkue. Haarikka on varmasti yksi Lounais-Hämeen arvokkaimmista palkinnoista. Sillä on vain sotavuosien katkaisema, 72 vuoden mittai-

nen värikäs historia ja siihen on kiinnitetty 80 menestyneistä joukkueista kertovaa hopealaattaa.

1930-luvun hiihtokilpailuhaasteet olivat sanamuodoltaan hyvin värikkäitä. Tästä esimerkkinä katkelmia Jokioisten Pienviljelijäkoulun ja Työteho-seuran vuonna 1933 esittämästä haasteesta:

HYVÄT HERRAT ! Meitä on loukattu. On levitetty huhua, jonka mukaan meidän voimamme eivät riihtäisi TEIDÄN voittamiseenne jalossa hiihtotaidossa. Onpa väitetty, että olisimme niin ylpeitä, ettemme häviön pelosta uskaltaisi ryhtyä kilpasille kansanne. Nämä syytteet torjumme jyrkästi ja paremmaksi vakuudeksi haastamme – TEIDÄT KARTANON JALOT HERRAT – TEIDÄT O/Y FERRARIAN KONTTORIHERRAT – TEIDÄT MAITOTALOUSKOELAITOKSEN JA OPISTON HERRAT JOHTAJAT JA ASSISTENTIT SEKÄ TEIDÄT KASVINJALOSTUSOSASTON HERRAT JOHTAJAT, ASSISTENTIT JA KENTTÄMESTARIT PERJANTAINA kuluvan kuun SEITSEMÄNTENÄTOISTA päivänä kello SEITSEMÄNTOISTA PAUKKUMÄELLÄ tapahtuvaan murtomaakilpahuutoon. ... PALKINTONA Voittaja saa osakseen ikuisen kunnian Jokiläänin pürissä, mikä olkoon omansa kannustamaan jokaista puristamaan itsestään viimeisetkin sisun rippeet ja voimain tähteet. Olemme kääntyneet paikallisen NOTARIUS PUBLICUKSEN puoleen saadaksemme puolueettoman ja valantehneen ajanottajan. Kilpailun jälkeen on järjestetty verryttely- ja hikoilutilaisuus saunaan, mikäli sellaista kaivataan tämän uljaan kilpailun tapahtuttua.... Allekirjoitukset: O. A. Rauhamaa, Paul Fontell, Väinö Ruisvaara. Kyseisen kilpailun onnistui kuitenkin voittamaan kasvinjalostusosasto joukkueella Veikko Laurila, Gunnar Gauffin ja August Kankare.

Kerhon perustava kokous pidettiin maaliskuun 8.

Voittoisa kasvinjalostajien joukkue, vasemmalta Oiva Inkilä, August Kankare ja Onni Pohjanheimo vuonna 1949 haarikkoineen. Haarikkaan on tämän jälkeen kiinnitetty yli 50 hopealevyä. Kuva on otettu vapaaherra Johan Mannerheimin vuonna 1897 rakennuttaman maneesi-tallirakennukseen liittyvässä hevosten ulkoilutustarhassa.

päivänä 1934 ja Jokioisten Virkailijakerho ry. merkittiin yhdistysrekisteriin 25. elokuuta samana vuonna. Ensimmäisessä yhdistysrekisteriin tehdyssä ilmoituksessa kerhon toimintatavoitteiksi ja tarkoituksiksi esitettiin: ”Yhdistyksen tarkoituksena on jäsenten keskinäisen seurustelun ja toverihengen ylläpitäminen. Tässä suhteessa tulevat kysymykseen sanomalehtien ja aikakauskirjojen hankinta kerhohuoneistoon sekä biljardi-, shakki-, lauta- ja muiden seurapeliin järjestäminen. Minkäänlaiset uhkapelit eivät ole sallittuja”.

Kerholla oli varsin nimekäs ja vaikutusvaltainen perustajien joukko: Siivo Kantala, Kartanoitten toimitusjohtaja, myöhemmin kansanhuoltoministeri ja maanviljelysneuvos, Torsten Storgårds, maisteri, Helsingin yliopiston meijeriopin professori ja tutkimusjohtaja Ruotsissa, Väinö Jaakkola, agronomi, Kartanoitten toimitusjohtaja ja maanviljelysneuvos, Arvo G. Korhonen, kamreeri ja Jokioisten Säästöpankin johtaja, K. J. Skutnabb, metsästyksenvalvoja, nuoruudessaan karhunkaataja ja valtakunnallisesti mestariluokan ampuja, Paavo Erkkö, agronomi, Työteho-seuran johtaja, Erik Björn, Oy Ferraria Ab:n

konttoripäällikkö, Vilho Koskelo, Jokioisten Tärkkelys ja Siirappi Oy:n toimitusjohtaja, Toimi Aatami Salonen, kunnanlääkäri sekä Lauri Lindholm, kasööri eli Oy Ferraria Ab:n rahastonhoitaja. Kerhon ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Lauri Lindholm ja sihteerinä Vilho Koskelo.

1930-luvulta aina vuoteen 1949 on jälkipolville jäänyt vain muutamia kirjallisia dokumentteja kerhon toiminnasta, sillä tämän ajan kokouspaperit ovat joutuneet tietämättömille tai ainakin vaikeasti kaivettaville teille ja todelliset tietäjät ovat siirtyneet rajan toiselle puolelle. Todennäköisesti kerhoiltoja vietettiin 50-luvun tapaan ja musiikilla kuorolauluineen lienee ollut kerhon toimintaa elävöittävä vaikutus. Vain kerhon urheilutoiminnasta saamme yksityiskohtaista tietoa tutustumalla haarikan hopealaattoihin.

Vuodet 1945–1965. Klubi-iltoja, juhlia, urheilua ja naiset mukaan toimintaan

Kerhon toiminnasta 1940-lopulla on säilynyt hyvin vähän tietoja. Dokumentteja on vain urheilukilpailuista. Pitkien sotavuosien jälkeen miehet, joista